

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 24.03.2025 nr 1.2-3/825-1/

Meie 01.04.2025 nr 5.2-2/8709-2

Eelnõu tagasiside

Sotsiaalkindlustusametile (SKA) on edastatud arvamuse avaldamiseks **vangistusseaduse, karistusseadustiku ja kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seaduse eelnõu**, millega lisatakse seadustesse vanglarendi välislepingu rakendamiseks vajalikud sätted. SKA tutvus eelnõuga ja esitab selle kohta järgmised tähelepanekud.

Seletuskirja kohaselt ei ole eelnõus sisalduvate sätete rakendamine võimalik ilma välislepingu olemasoluta. Peame oluliseks, et välislepingu sõlmimisel pöörataks tähelepanu ka sellele, millised sotsiaalsed tagatised laiendevad vanglarendi teenusel viibivatele isikutele ja kas sellega võivad kaasneda mõjud SKA teenustele. Täna on näiteks vanglas viibivatel isikutel õigus teatud hüvitistele (SHS § 47 lõige 3, PISTS § 20 lõige 2¹-5), kuid ebaselgeks jääb, kas ja kuidas nähakse selliseid õigusi vanglarendi puhul. Seejuures jäi meile ebaselgeks kas ja millises ulatuses laienevad vanglarendi kasutajatele ohvriabi võimalused juhul, kui tegu on näiteks kuriteo- või vägivallaohvri või muu kriisijuhtumi tõttu kannatada saanud isikuga. Palume selgitada, kas selliste juhtumite puhul jääb kogu toe pakkumine vangla töötajate kanda või võib see tuua kaasa mõju ka SKA ohvriabi teenustele.

Sarnaselt eeltoodule palume välislepingu sõlmimisel selgitada isiku vabanemise protsessi ja rahvusvahelise kaitsega seonduvaid aspekte. Hetkel jäi meile eelnõud lugedes ebaselgeks, kas ja kuidas nähakse vanglarendi puhul rahvusvahelise kaitse taotlemise võimalust ja seda eriti neil juhtudel, kus vanglarendi teenusel võib olla kolmanda riigi kodanik, keda võib vabanemise järgselt oodata EL-ist väljasaatmine. Mis saab juhul kui isikul puuduvad oma päritoluriigi dokumendid või kui päritoluriik keeldub teda vastu võtmast? On oluline, et vanglarendi teenusel viibivate isikute juures oleks võimaliku riskina hinnatud, kas vangistusest vabanemisel võiksid nad muutuda rahvusvahelise kaitse taotlejaks ning Eesti sotsiaalteenuste kliendiks (nt rahvusvahelise kaitse taotlejate majutuskeskuse teenus).

Juhul kui vanglarendi teenuse puhul peetakse mõjude avaldumist sotsiaalteenustele võimalikuks, siis kaasnevad sellega ka mõjud SKA eelarvele ja me soovime olla kaasatud võimalike kulude prognoosimisse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Maret Maripuu
peadirektor

Andrus Jürgens
57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Liis Paloots
58706922, Liis.Paloots@sotsiaalkindlustusamet.ee

Kaire Tamm
53824249, Kaire.Tamm@sotsiaalkindlustusamet.ee